

P7_TA-PROV(2010)0035

Padėtis Ukrainoje

2010 m. vasario 25 d. Europos Parlamento rezoliucija dėl padėties Ukrainoje

Europos Parlamentas,

- atsižvelgdamas į savo ankstesnes rezoliucijas dėl Ukrainos,
- atsižvelgdamas į bendrąją deklaraciją dėl Rytų partnerystės, paskelbtą 2009 m. gegužės 7 d. Prahoje,
- atsižvelgdamas į 2009 m. spalio 26–27 d. vykusio ES ir Ukrainos parlamentinio bendradarbiavimo komiteto posėdžio pareiškimą ir rekomendacijas,
- atsižvelgdamas į tai, kad nuo 2008 m. kovo mėn. Ukraina yra Pasaulio prekybos organizacijos (PPO) narė,
- atsižvelgdamas į Ukrainos prisijungimą prie Energijos bendrijos sutarties, patvirtintą 2009 m. gruodžio mėn. Zagrebe vykusiame Energijos bendrijos ministrų tarybos susitikime,
- atsižvelgdamas į 1998 m. kovo 1 d. įsigaliojusį Europos Sąjungos ir Ukrainos partnerystės ir bendradarbiavimo susitarimą (PBS) ir į vykstančias derybas dėl asociacijos sutarties (AS), skirtos pakeisti PBS,
- atsižvelgdamas į ES ir Ukrainos asociacijos darbotvarkę, kuria keičiamas veiksmų planas ir kuriai 2009 m. birželio mėn. pritarė ES ir Ukrainos bendradarbiavimo taryba,
- atsižvelgdamas į 2007 m. birželio 18 d. pasirašytą ir 2008 m. sausio 1 d. įsigaliojusį Europos bendrijos ir Ukrainos susitarimo dėl vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo, taip pat į 2008 m. spalio mėn. pradėtą ES ir Ukrainos dialogą vizų klausimais,
- atsižvelgdamas į susitarimo memorandumą dėl dialogo regionų politikos ir regionų bendradarbiavimo vystymo klausimais, kurį 2009 m. liepos 22 d. pasirašė Ukrainos regionų plėtros ir statybos ministerija ir Europos Komisija,
- atsižvelgdamas į 2006 m. spalio 24 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1638/2006, išdėstantį bendrąsias nuostatas, kurios nustato Europos kaimynystės ir partnerystės priemonę (EKPP)¹,
- atsižvelgdamas į 2005 m. gruodžio 1 d. Europos Sąjungos ir Ukrainos pasirašytą susitarimo memorandumą dėl bendradarbiavimo energetikos srityje,
- atsižvelgdamas į bendrąją deklaraciją, kuriai pritaria 2009 m. kovo 23 d. vykusioje jungtinėje ES ir Ukrainos tarptautinių investicijų konferencijoje dujų tranzito sistemų modernizavimo klausimais,

---

¹ OL L 310, 2006 11 9, p. 1.

- atsižvelgdamas į 2009 m. gruodžio mėn. patvirtintą „Naftogaz“ ir „Gazprom“ susitarimą dėl 2010 m. naftos produktų tranzito mokesčių,
  - atsižvelgdamas į Ukrainos prezidento rinkimų, kurių pirmasis turas buvo surengtas 2010 m. sausio 17 d., o antrasis – 2010 m. vasario 7 d., rezultatus,
  - atsižvelgdamas į ESBO/ODHIR stebėjimo misijos pareiškimą dėl 2010 m. sausio 17 d. ir vasario 7 d. prezidento rinkimų, kuriame buvo daroma išvada, kad buvo laikomasi pagrindinių tarptautinių standartų,
  - atsižvelgdamas į Sąjungos vyriausiosios įgaliotinės užsienio reikalams ir saugumo politikai Catherine Ashton 2010 m. vasario 8 d. pareiškimą dėl prezidento rinkimų Ukrainoje,
  - atsižvelgdamas į Ukrainos rinkimų įstatymo pakeitimus, kuriuos 2010 m. vasario 3 d. prieš antrąjį prezidento rinkimų turą skubotai priėmė Verkhovna Rada,
  - atsižvelgdamas į Ukrainos nacionalinę orientacinę programą 2011–2013 m.,
  - atsižvelgdamas į neseniai vykusią ES ir Ukrainos aukščiausiojo lygio susitikimų rezultatus, įskaitant tai, kad 2008 m. Paryžiuje vykusiam ES ir Ukrainos aukščiausiojo lygio susitikime Ukraina pripažinta Europos šalimi, kuri dalijasi su Europos Sąjunga bendra istorija ir bendromis vertybėmis, taip pat į 2009 m. gruodžio 4 d. Kijeve surengto ES ir Ukrainos aukščiausiojo lygio susitikimo išvadas,
  - atsižvelgdamas į Darbo tvarkos taisyklių 110 straipsnio 4 dalį,
- A. kadangi Ukraina yra strateginės svarbos Europos Sąjungos kaimynė; kadangi jos dydis, ištekliai, gyventojų skaičius ir geografinė padėtis užtikrina Ukrainai išskirtinę padėtį Europoje ir lemiamą jos įtaką visam regionui,
  - B. kadangi Ukraina yra Europos valstybė ir pagal Europos Sąjungos sutarties 49 straipsnį gali pateikti prašymą dėl narystės ES kaip ir visos Europos valstybės, besilaikančios laisvės, demokratijos, pagarbos žmogaus teisėms ir pagrindinėms laisvėms bei teisinės valstybės principų,
  - C. kadangi ESBO/ODHIR rinkimų stebėjimo misijos išvadose rinkimai apibūdinami kaip vykę laikantis beveik visų tarptautinių standartų,
  - D. kadangi 2010 m. sausio 17 d. ir vasario 7 d. įvykę Prezidento rinkimai vyko sklandžiai pagarbos pilietinėms ir politinėms teisėms, įskaitant susirinkimų, asociacijos ir žodžio laisvę, požiūriu, tai rodo, kad Ukraina yra pajėgi surengti laisvus ir sąžiningus rinkimus,
  - E. kadangi nors nevyriausybinėms organizacijoms ir nebuvo leista oficialiai stebėti rinkimų, dėl to, kad dalyvavo vietos ir tarptautiniai stebėtojai, labai padidėjo skaidrumas rinkimų proceso metu ir balsavimo dieną,
  - F. kadangi 2010 m. vasario 10 d. Ministrėi Pirmininkei J. Tymoshenko pateikus skundą Ukrainos aukščiausiasis administracinis teismas atidėjo Centrinės rinkimų komisijos sprendimą dėl prezidento rinkimų rezultatų paskelbimo ir Victorio Yanukovichiaus

pripažinimo Ukrainos prezidentu, ir kadangi vasario 20 d. ministrė pirmininkė atsiėmė savo skundą įtardama, kad teismas nebus objektyvus jos atžvilgiu,

- G. kadangi antrojo turo kampaniją neigiamai paveikė abipusiai kaltinimai sukčiavimu ir paskutinę minutę padaryti rinkimų įstatymo pakeitimai,
- H. kadangi reikia priminti, kad Ukraina yra šalis, patyrusi sovietinį valdymą, ir turi nueiti ilgą kelią, kad įveiktų šį neigiamą palikimą,
- I. kadangi vienas pagrindinių Parlamento užsienio politikos tikslų yra stiprinti ir skatinti Europos kaimynystės politiką, kuria siekiama stiprinti politinius, ekonominius ir kultūrinius santykius su ES ir jos valstybėmis narėmis,
- J. kadangi yra formuojama Rytų kaimynystė; kadangi Parlamentas tikisi, kad naujosios Ukrainos valdžios institucijos dirbs, kad įgyvendintų jos keliamus tikslus; kadangi norint, kad Rytų partnerystė būtų sėkminga ir prisidėtų prie visų Rytų kaimyninių šalių, įskaitant Ukrainą, taikaus vystymosi, stabilumo ir gerovės, ji turi būti grindžiama praktiškais ir patikimais projektais ir turi būti pakankamai finansuojama,
- K. kadangi ES remia stabilią ir demokratinę Ukrainą, besilaikančią socialinės rinkos ekonomikos, teisinės valstybės, žmogaus teisių ir mažumų apsaugos principų bei užtikrinančią pagrindines teises; kadangi Ukrainos vidaus politinis stabilumas ir dėmesio sutelkimas į vidaus reformą yra išankstinė sąlyga tolesnei ES ir Ukrainos santykių raidai,
- L. kadangi po oranžinės revoliucijos Ukraina, deja, prarado daugiau nei penkerius metus siekdama tinkamai išspręsti problemas, susijusias su šalies didžiausiomis konstitucinėmis ir institucinėmis problemomis, ypač siekdama išspręsti prezidento ir ministro pirmininko galių konfliktą; kadangi dėl to pavėluota su svarbių valstybės, ekonomikos ir socialinio sektorių reformų projektais, šie projektai buvo nenuosekliai įgyvendinami arba apskritai nebaigti,
- M. kadangi nepriklausomai nuo prezidento rinkimų rezultatų, Ukraina dabar privalo pradėti vykdyti konstitucines reformas, kad sukurtų patikimą ir veiksmingą kontrolės ir pusiausvyros sistemą, nustatysiančią aiškų galių pasiskirstymą tarp prezidento, ministrų kabineto ir parlamento,
- N. kadangi plėtojant ES ir Ukrainos ryšius per pastaruosius metus bendrai padaryta didelė pažanga, ypač užsienio politikos ir saugumo politikos srityje, taip pat prekybos, finansų ir ekonomikos srityse; kadangi energijos ir aplinkos srityse nepasiekta patenkinamos pažangos,
- O. kadangi Ukrainos įstojimas į Pasaulio prekybos organizaciją (PPO) yra svarbus žingsnis, rodantis, kad Ukraina taiko tarptautinius ir Europos ekonomikos standartus bei palaiko glaudžius prekybos ryšius su ES, o tai spartina derybas dėl tvirtos ir visapusės laisvosios prekybos zonos (TVLPZ) kaip asociacijos sutarties būtinos dalies sukūrimo,
- P. kadangi Ukrainos prisijungimas prie Energijos bendrijos sutarties yra labai svarbus visoms šalims,
- Q. kadangi ES ir Ukrainos asociacijos sutartimi reikėtų naudotis kaip reformų proceso priemone ir ji turėtų suteikti svarbesnį vaidmenį pilietinei visuomenei,

1. palankiai vertina tai, kad Tarptautinės rinkimų stebėjimo misijos ataskaitoje dėl prezidento rinkimų nurodoma, kad lyginat su praėjusiais rinkimais buvo padaryta reikšminga pažanga ir kad šie rinkimai atitiko pagrindinius ESBO ir ES laisviems ir sąžiningiems rinkimams taikomus standartus;
2. palankiai vertina ESBO/ODHIR rinkimų stebėjimo misijos pareiškimą dėl piliečių ir politinių teisių, įskaitant susirinkimų, saviraiškos ir galimybės burtis į asociacijas laisves pliuralistinėje žiniasklaidos aplinkoje;
3. džiaugiasi dideliu rinkėjų aktyvumu, kuris rodo, kad Ukrainos piliečiai aktyviai dalyvauja sprenddami dėl savo šalies raidos krypties; palankiai vertina tai, kad šiuose rinkimuose dalyvavo įvairūs kandidatai, atstovaujantys alternatyvius politinius požiūrius, suteikiantys rinkėjams tikrą pasirinkimą;
4. apgailestauja, kad rinkimų taisyklės vis dar tebėra diskusijų objektas ir pažymi, kad dabartinis rinkimų įstatymas su pakeitimais, padarytais 2009 m. rugpjūčio mėn., ESBO/ODHIR yra vertinamas kaip žingsnis atgal, lyginant su ankstesniu teisės aktu, sukuriantis neaiškų ir nepilną teisinį pagrindą; apgailestauja, kad Ukrainos Verkhovna Rada priėmė labai daug polemikos sukėlusius prezidento rinkimų įstatymo pakeitimus, kuriuos Regionų partija pasiūlė vos prieš keletą dienų iki antrojo rinkimų turo; todėl ragina Ukrainos valdžios institucijas atnaujinti ir papildyti šalies rinkimų teisinę bazę; ragina užtikrinti, kad būtų daugiau skaidrumo finansuojant politines partijas ir kad priešrinkiminių kampanijų finansavimas būtų skaidresnis;
5. pripažįsta, kad Ukraina ratifikavo Europos Tarybos tautinių mažumų apsaugos pagrindų konvenciją ir Europos regionų ar mažumų kalbų chartiją, tačiau ragina Ukrainos valdžios institucijas dėti didesnes pastangas, siekiant užmegzti ryšius su Ukrainos mažumų bendruomenėmis, toliau integruojant šias bendruomenes į politinę šalies raidą ir atitinkamai skatinant mokymą mažumų kalbomis;
6. pripažįsta, kad Ukrainą kaip Europos valstybę su Europos Sąjungos valstybėmis sieja bendra istorija ir bendros vertybės, ir pripažįsta Ukrainos europinius siekius;
7. tikisi, kad Ukrainos politikai ir valdžios institucijos pripažins, kad būtina stabilizuoti politiką ir ekonomiką, ypač vykdant konstitucinę reformą, stiprinant teisinę valstybę, kuriant socialinės rinkos ekonomiką, ir atnaujinti pastangas įveikti korupciją bei pagerinti verslo ir investicijų aplinką, taip pat dirbs siekdami šių tikslų;
8. pabrėžia, kad svarbu stiprinti Ukrainos ir ES bendradarbiavimą energetikos srityje, ir ragina priimti ES ir Ukrainos susitarimus, kuriais būtų siekiama užtikrinti patikimą energijos tiekimą abiem šalims, įskaitant patikimą naftos ir dujų tranzito sistemą;
9. ragina Ukrainą ratifikuoti jos prisijungimą prie Energijos bendrijos sutarties ir jį visapusiškai įgyvendinti, taip pat nedelsiant priimti ES direktyvos 2003/55/EB nuostatas atitinkanti naują dujų įstatymą;
10. pabrėžia, kad, nepaisant padarytos pažangos, dabartinis vizų išdavimo tvarkos supaprastinimo susitarimas turi būti persvarstytas, atsižvelgiant į ilgojo laikotarpio tikslus, ir ragina Tarybą įpareigoti Komisiją peržiūrėti šį susitarimą su Ukrainos valdžios institucijomis, kad būtų parengtas veiksmų planas dėl bevizio režimo nustatymo Ukrainai, įskaitant tarpinį tikslą panaikinti dabartines rinkliavas už visas;

11. ragina Komisiją bendradarbiauti su valstybėmis narėmis ir Ukraina siekiant parengti specialias priemones, kurios būtų pritaikytos 2012 m. Europos futbolo čempionato metu, kad būtų palengvintos kelionės sąlygos bilietus įsigijusiems asmenims;
12. džiaugiasi, kad Ukraina aktyviai remia Rytų partnerystę ir parlamentinę asamblėją ryšiams su kaimyninėmis Rytų šalimis (EURONEST) ir kad ji įsipareigojo sutelkti pastangas ir užtikrinti daugiau demokratijos, teisinę valstybę ir gerbti žmogaus teises ir pagrindines laisves, taip pat užtikrinti rinkos ekonomiką, tvarų vystymąsi ir deramą valdymą;
13. remia Rytų partnerystės pavyzdines iniciatyvas, visų pirma susijusias su integruotu sienų valdymu, energetikos ir laisvosios prekybos erdve ir kompleksiniu institucijų kūrimu;
14. tikisi, kad Ukraina nepakeis savo ryžto toliau eiti Europos integracijos keliu ir kaimynystės srityje tvirtai bendradarbiauti su ES vadovaujantis Rytų partnerystės ir Juodosios jūros sinergijos politikos nuostatomis;
15. ragina Komisiją ir Tarybą dar kartą patvirtinti ES ryžtą padėti Ukrainai įgyvendinant priemones, siūlomas pagal Rytų partnerystę ir ES ir Ukrainos asociacijos darbotvarke; ragina Komisiją nacionalinę orientacinę programą 2011–2013 m. kruopščiai suderinti su Asociacijos darbotvarke;
16. pabrėžia, kad remiantis išsamaus ir visapusiško laisvosios prekybos susitarimo nuostatomis turėtų būti užtikrinta laipsniška Ukrainos integracija į ES vidaus rinką, įskaitant vadovavimąsi keturiomis laisvėmis;
17. palankiai vertina ketinimą įsteigti Kijeve Europos investicijų banko (EIB) atstovybę ir pabrėžia, kad svarbu toliau plėsti EIB veiklą Ukrainoje;
18. pabrėžia, kad svarbu skatinti bendradarbiavimą jaunimo ir studentų mainų srityje ir kurti stipendijų programas, kurias įgyvendinant ukrainiečiai galėtų susipažinti su Europos Sąjunga ir jos valstybėmis narėmis;
19. ragina visas kaimynines šalis visiškai gerbti demokratinę Ukrainos valstybės sistemą ir nedaryti jokio spaudimo bei nesikišti siekiant pakeisti Ukrainos demokratinę valią ir sprendimus, susijusius su jos politiniu, socialiniu ir ekonominiu vystymusi;
20. labai apgailestauja dėl kadenciją baigiančio Ukrainos Prezidento Viktoro Jushchenkos sprendimo suteikti po mirties Ukrainos nacionalinio didvyrio vardą Ukrainos nacionalistų organizacijos vadovui Stepanui Banderai, kuris yra bendradarbiavęs su naciais; šiuo požiūriu tikisi, kad naujieji Ukrainos vadovai persvarstys šį sprendimą ir vykdys savo įsipareigojimą būti ištikimiems Europos vertybėms;
21. ragina Komisiją teikti reikiamą techninę pagalbą siekiant iš esmės pagerinti Ukrainos elektros tinklų energijos vartojimo efektyvumą ir paspartinti bendradarbiavimą vykdant dujų sektoriaus reformą siekiant ją suderinti su ES standartais; ragina Europos Sąjungą nuolat remti Ukrainos energijos suvartojimo mažinimo ir energijos vartojimo efektyvumo didinimo strategiją, nes tai geriausias būdas mažinti išlaidas dujoms ir Ukrainos priklausomybę nuo energijos importo;

22. paveda Pirmininkui perduoti šią rezoliuciją Tarybai, Komisijai, valstybėms narėms, Ukrainos vyriausybei ir parlamentui, Europos Tarybos parlamentinėms asamblėjoms, ESBO ir NATO.